

TEKİRDAĞ İLİNİN VERGİSEL YÖNÜYLE ANALİZİ

Yazar/Author: Yrd. Doç. Dr./ Asst. Prof. Dr. Hayriye IŞIK¹⁰

Özet

Bir ülkede vergi gelirleri kamu harcamalarının ana finansman kaynaklarından biridir. Ülkeyi oluşturan farklı coğrafik bölgelerin ve bunları oluşturan idari yapıların bu finansman kaynakları içindeki yerinin ve oranının belirlenmesi, bölgelerin ve illerin birbirleri ile veya yurt dışı örnekleri ile karşılaştırmalarına olanak tanımaktadır. Çeşitli uygulama örneklerine bakıldığında bazı illerin coğrafi büyüklüğü veya nüfus yoğunlukları diğer bölge ve illere göre daha düşük olmasına rağmen, vergi gelirleri içindeki paylarının önemli oranda yüksek olduğu gözlenmektedir. İller ve yerleşim bölgeleri açısından elde edilen bu sonuçlar değerlendirildiğinde bazı illerde vergi tahsilâtının yüksek olduğu, bazılarında ise daha düşük olduğu gözlemlenmektedir. Oran bakımından yüksek ve düşük olan iller belirlendikten sonra yüksek ve düşük olma nedenlerinin araştırılması kamu maliyesini oluşturan vergi teorisi ve uygulamalarında oldukça önemli bir konu olmaktadır. Tabi bunların nedenleri ekonomik olduğu kadar, sosyal, kültürel, etnik hatta ve geleneksel dahi olabilir.

Bu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı vergi kavramından hareket etmek suretiyle verginin kamu harcamaları ve kamu kesimi için çok önemli olduğu saptamasından hareket ederek, Türkiye'nin vergi yapısını ortaya koymak ve ardından bu yapı içinde Tekirdağ için bir takım sonuçlar ve analizler yapmak suretiyle bir takım öneriler ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vergi, Vergi Gelirleri, Tekirdağ

ANALYSIS OF TEKIRDAG PROVINCE THROUGH TAXATION POINT OF VIEW

Abstract

Tax revenues in a country that is one of the main financing source of public spending. Different geographical regions of the country and the administrative structures of these forms to determine the place and rate of these funding sources, regions and provinces to enable them to compare with each other or with foreign examples. Although other regions of some provinces of geographic size or population density, and lower than the provincial Considering various application examples, it is observed that the share of tax revenues is significantly higher. The provinces and the results obtained from residential areas considered to be high in terms of tax collection in some cities, while others are observed to be lower. After high and low with the provinces in terms of rate determination to investigate the causes of the high and low is a very important issue in terms of public finance and tax theory. Of course, it is up to their causes economic, social, cultural, ethnic and even can even traditional.

The tax by moving the aim of this study is to make the concept of tax determination is very important for the public sector and then Reveals Turkey's tax structure and then intends to put forward a set of recommendations by making a number of results and analysis of this structure to Tekirdağ.

Key Words: Tax, Tax Revenues, Tekirdağ

¹⁰ Namık Kemal Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü Kampüs, Tekirdağ Türkiye, hisik@nku.edu.tr

1. Giriş

Tarihin geçmişine inildiğinde insanların bireysel yaşam yerine toplu yaşamı tercih ettikleri kaçınılmaz bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Robinson Cruse karakteri hariç tutulduğunda geçmişten günümüze insanlar hep toplu olarak yaşamışlar ve bu yaşamın getirdiği kurallara uyum sağlamaya çalışmışlardır. Sosyolojik ve hukuki açıdan bakıldığında toplu yaşamın da farklı adları ortaya çıkmıştır. Bu adlar bazen kabile, bazen örgüt bazen beylik bazen de imparatorluk olmuştur. İnsanların toplu halde yaşama şeklinin bir sonucu olan ve en örgütlü toplum yapısının adı artık devlet olarak anılmaya başlanmıştır, bu örgütün kendine ait kuralları, erkleri ve yapısı mevcuttur. Toplu yaşamın örgütlü halinin devlet olarak ele alınması halinde devletin toplumun yaşamını ve sürekliliğinin devam ettirebilmesi için öncelikle harcama yapmasına ve daha sonrada bu harcamaları finanse edecek gelir kaynaklarını yaratmasını zorunlu kılmaktadır. Kuşkusuz devletin bu harcamaları finanse edecek birçok gelir yaratma yetkisi ve yeteneği vardır. Tabi bunların kullanımı her zaman sınırsız olmayabilir, Magna Carta ile başlayan kralın vergilendirme yetkisinin sınırlandırılması ile hükümlere verilen(merkez bankası) para basma yetkisine sınır getirilmesi buna örnek olarak verilebilir (Işık, 2014: 7-24).

Ülkelerin yönetim biçiminin adı ne olursa olsun yani, krallık, demokrasi, komünizm ya da farklı bir yönetim şekli dahi olsa çoğunlukla devletlerin yarattıkları gelir kaynakları başta vergiler olmak üzere, harçlar, resimler, şerefiyeler, harcamalara katılım payları, emisyon gelirleri, iç ve dış borçlar, devletler arası yardımlar, bağışlar, mülk ve teşebbüs gelirleri gibi gelir kaynaklarından oluşmaktadır. Ülkelerin kamu maliyesi yapıları incelendiğinde bu gelir türleri içerisinde en önemli payı vergilerin aldığı gözlemlenirken farklı vergi türlerinin toplam kamu gelirleri içindeki payının ortalama olarak en yüksek paya sahip olduğu kesindir. Kesin olan bir diğer nokta ise ülkelerin gelişmişlik düzeyleri arttıkça bu oranın yükseldiği, gelişmişlik düzeyi azaldıkça bu oranın da göreceli olarak azaldığı gerçeğidir, bunun temel sonucu ise, vergi tahsilâtının yüksekliği ya da vergi ödeme isteğinin fazla oluşu bir ülkenin vergi gelişmişliğine işaret edecek önemli bir unsurdur.

Durum böyle olunca kamu gelirleri denince çoğunlukla vergi yapısı ve vergi sisteminin analiz edilmesi o ülkenin kamu gelir yapısının anlaşılmasına ciddi katkılar yapmaktadır. Çünkü kamu gelirleri içinde en yüksek paya sahip olan kaynak vergi gelirleridir. Peki bir çok kişinin adını telaffuz etmekten çoğunlukla kaçındığı vergi kavramı tam olarak nedir, bunu açıklamakta yarar vardır, ancak verginin kişi ve kurumların ödeme güçlerinde ve dolayısıyla refahlarında yarattığı azalma nedeniyle bu kaçınmanın derinleşebileceğini de hatırlamakta yarar vardır. Vergi yükü olarak ifade edilebilecek bu yansıma ekonomi içinde sosyal yapıyı bozabileceği gibi, kişiler, gruplar, sektörler ve bölgeler arasında göç, gelir dağılımının yönünün değişmesine(bozulma ve düzelleme), sektörel ve bölgesel faaliyetlerin kaymasına, kişilerin ve kurumların ekonomik faaliyet ve sosyal yerleşimine etki edebileceğine kadar uzanan geniş bir yelpazede etki yapacaktır. Bu etkilerin olumsuz yönlerinin azaltılması ya da olumlu yönlerinin geliştirilmesi ancak o ülkenin ya da o ülkeyi oluşturan idari birimlerin örneğin, illerin ve ilçelerin ya da bölgelerin vergi yapılarının analizi ile mümkün olabilecektir. Karşılıklı yapılacak analizler bunların tespitine imkan vermek suretiyle politika yapımcılar ve karar vericiler için yol gösterici olacaktır.

2. Vergi Kavramı ve Unsurları

Eski Roma’da savaşlarda yenilgiye uğrayan devletlerden alınan haraç vergi sayılmakta iken, Yeniçağın başlarında vergi kralların mutlak hakları arasında ele alınmaya başlanmış, daha sonra dini temellere göre şekillenmiş olan vergiler günümüzde artık devletin kanunlar çevresinde vergilendirme yetkisine dayandırılmakta, ödeme gücü esas alınarak tahsil edilmektedir. Modern vergi sistemleri artık günümüzde vergiyi bir hak olarak ele almakla birlikte bu hakkın bireyler kurumlar, bölgeler ve sektörler arasında olumsuz etkiler yaratmaması için gereken düzenlemeleri de içerecek bir yapıya kavuşturulmak istenmektedir. Verginin adaletsiz ve etkin olmayan bir yapı arz etmesi durumunda ekonomik faaliyetler üzerinde yaratacağı olumsuzlukların farkındalığı ile beraber ekonomik büyüme, gelir dağılımı ve kaynak tahsisi gibi birçok ekonomik amaca zarar verecek bir etkiye sahip olduğu gerçeği ile hareket edilmektedir. Diğer yandan verginin geleneksel amacı olan fiskal amacı yani kamu harcamalarını finanse etmesi yanında aktif olarak ekonomiye ve ekonomik sorunlarla mücadelede aktif bir politika aracı olarak kullanımı da giderek yaygınlaşmış ve artmaktadır.

Temel maliye kitapları ile beraber vergi teorisi ile ilgili kitaplarda vergi şu şekilde tanımlanmaktadır “kamu giderlerinin karşılanması için devletin egemenlik gücüne dayalı olarak arada ödeme yararlanma ilişkisi olmaksızın (karşılıksız), mali ve ödeme gücü ilkesine göre gerçek ve tüzel kişilerden anayasa ve kanunlar çerçevesinde zorla tahsil edilen iktisadi değerlere” denmektedir. Bu tanımdan hareket etmek suretiyle verginin unsurları ile ilgili aşağıdaki saptamalar yapılabilir.

- a) Devlet bireyler ve toplum refahı ve faydası için kamu harcaması yapmaktadır(yatırım, cari, transfer, diğer cari ve transfer gibi)
- b) Devlet denilen örgütün farklı birimleri vardır, merkezi idare, yerel yönetimler, devlete ait bankalar, devlete ait iktisadi teşebbüsler, devlete ait sosyal güvenlik kurumları, düzenleyici kurumlar ve özerk kurumlar bunlara örnek olarak verilebilir.
- c) Devletin kendi vatandaşları üzerinde hükmetme hakkı vardır ve verginin kaynağı devletle vatandaş arasındaki bazen zımni bazen açık olan vatandaşlık sözleşmesidir ve vergiye dayanak olan hüküm buradan kaynaklanmaktadır, buna göre devlet vergi isteyebilir, vatandaşta ödemek zorundadır, çünkü vatandaş devlet denilen örgütün bir üyesidir ve bu örgüte üye olmanın hizmetlerden yararlanma faydası ile, bunların maliyetine katılma bedeli vardır.
- d) Vergiler alınırken ve ödenirken, devlet ve vatandaşın piyasa ekonomisinde olduğu gibi tam karşılık alması veya tam karşılık vermesi mümkün değildir. Şöyle ki piyasa ekonomisi işleyişinde bireyin ekonomik alım gücü neye yetiyorsa o mal ve hizmeti satın alabilir ve çoğunlukla kar amaçlı hareket eden satıcının da buna yanıt vermesi beklenir. Bedel ödeme gücü olmayanın karşılığını ödmeden özel bir mal ya da hizmeti alması mümkün değilken, satıcının da bunu bedelsiz satması yine mümkün değildir. Hâlbuki kamu kesiminde kamu hizmetlerinin dolaylı fiyatı olan vergiyi bazen hiç

ödemeyenler en çok kamu hizmetinden yararlanabiliyorken, en yüksek bedeli yani vergiyi ödeyenlerin doğrudan kamu hizmetinden yararlanma oranı oldukça düşük olabilir, ödenen vergi ile alınan hizmet arasında ters bir ilişkide olabilir. Örneğin düşük gelirli bir bireyin, kamu sağlık hizmetlerinden daha çok yararlanması, kamu eğitim kurumlarında eğitim alması söz konusu iken, yüksek düzeyde vergi fiyatını ödeyen yüksek gelir grubuna sahip olan bir bireyin devlete ait sağlık ve eğitim kurumlarına hiç başvurmaması da mümkün olabilir ve aynı zamanda yüksek vergi fiyatını ödeyen bir vergi mükellefinin devletten karşılık olarak belli bir hizmet talep etmesi de mümkün değildir, aynı şekilde düşük vergi fiyatını ödeyen bir mükellefin de hizmet talep edememesi de mümkün değildir. Verginin maliyetine ister katlansın ister katlanmasın devlet kamu hizmetlerini eşit üretir, devletin ürettiği özel mal ve hizmetler hariç (THY gibi) tam kamusal ve yarı kamusal mal ve hizmetler de çoğunlukla maliyetlere katlımdan yani vergi fiyatından bağımsız olarak, mal ve hizmetlerin faydalarının eşit şekilde bireyler arasında dağılımı ve yararlanımı şeklinde yollar ve yöntemler belirlenerek uygulanır.

- e) Vergide iki taraf vardır, talep eden devlettir, buna idare denmektedir, ödemek zorunda olan kimsede mükelleftir (vergi mükellefi, sorumlu ve aracı mükellef gibi).
- f) Devlet kamu harcamalarını karşılamak için vergi alacaktır ve bu idarenin hakkıdır, bu hakkını kullanırken mükellefin ödeme yani mali gücüne göre bu vergiyi alacaktır. Anayasamızda vergi ödevi altında 73. maddeye göre “Herkes kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlüdür. Vergi, resim ve harçlar ve benzeri mali yükümler ancak kanunla konulur” demekle, verginin birinci amacının kamu giderlerini karşılamak olduğu, bu amacı gerçekleştirecek yöntemin yani alınacak verginin alınma yönteminin bireyim alım gücüne göre belirleneceği, yani kişinin ödeme gücü kriterlerine göre ödeme gücü varsa ve artıyorsa vergi ödemek zorunda olduğunu, ödeme gücü yoksa ya da azalıyorsa buna göre ödeyeceği verginin de azalacağını belirtmektedir.
- g) İdarenin bu yetkilerini hukuki düzenlemelerle yerine getirebileceği ya da kullanabileceği veya mevcut yasalara göre idareye yetki verilen enstrümanlar yoluyla yapabileceği belirtilmektedir (kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik, genelge, özelge vb.). Çeşitli düzenlemelerle idareye verilen bu enstrümanlar dışında idarenin kendi başına kanunda yer almayan kanunsuz vergi alması mümkün değildir.
- h) Vergi alacaklısı olan ve verginin ilk tarafı olan devletin ya da idarenin bu haklarını nasıl, hangi oranda, hangi tarihte, neye göre kullanacağı yukarıda belirtilen hukuki enstrümanlar tarafından tayin edilmiş ve tek tek belirlenmiştir.
- i) Verginin borçlusu olan mükellef ya da mükellef tiplerinin bu borçlarından kurtulma şekilleri de aynı şekilde yukarıda belirtilen hukuki enstrümanlar tarafından açıkça ortaya konulmuştur.

- j) Mükellefler gerçek ya da tüzel kişi olabilir. Gerçek ve tüzel kişiliklerin nasıl oluştuğu ve oluşacağı, sona ermesi ya da mükellefiyetleri ile ilgili düzenleme hukuki olarak belirlenmek zorundadır.
- k) Verginin borçlusu için kanun ve kanun benzeri kurallar ve düzenlemelerde yer alan hükümler nedeniyle vergi zorunludur. İdarenin nasıl bunu alma hakkı tanımlanmış ise mükellefinde bunu ödeme dışında seçeneği yoktur. İdare zorla alır mükellef ödemek zorundadır.
- l) Vergi ekonomik bir değerdir, vergi daha çok para ve mal ile ödenen maddi değerlerin ifadesi olarak değerlendirilir. Ancak, günümüzde mal ifadesi yok denecek kadar azdır ve para ve paraya eşit sayılan değerlerle (yabancı paralar, çek, değerli kağıtlar vb.) bu görev yerine getirilir.

3. Türk Vergi Sisteminin Yapısı

Vergi yapısı, vergilerin bileşimini ve karşılıklı yerini anlatmak için kullanılan bir kavramdır. Vergi sistemlerini meydana getiren vergilerin, gerek toplam vergiler içerisinde ve gerekse gayri safi milli hasıla (GSMH) ve devlet gelirleri gibi diğer ekonomik büyüklükler içindeki nispi paylarını ve önemlerini anlatır (Ay ve Talaşlı, 2008:136 ve Korkmaz, 1982: 21).

Vergi yapısı ile ilgili tartışmalar ekonomik gelişme ve siyasal karar alma süreçleri üzerinde yoğunlaşmıştır. Şöyle ki; bir ülkenin vergi yapısı, ekonomik yapı ile doğrudan ilgilidir ve ekonomik gelişmenin değişik aşamalarında vergi yapısı da değişmektedir (Arsan, 1968: 43-44).

Her ülkenin kendi sosyal, ekonomik ve siyasal yapısının özelliklerini ve düzeyini yansıtan kendine özgü bir vergi sistemi oluşturulmuştur. Ancak vergi sistemlerinin uluslararası ortak bazı nitelikleri de mevcuttur

Etkin bir vergi sistemi; kaynak dağılımında etkinlik, gelir ve servet dağılımında adalet, ekonomik istikrar ve büyüme gibi temel ekonomik ve sosyal hedeflere ulaşılmasına yardımcı olmalıdır. Dolayısıyla iyi bir vergi sistemi öncelikle devletin zorunlu harcamalarına yeterli kaynak sağlamalıdır. Daha sonra ekonomik gelişmeyi engellememeli, kalkınmanın finansmanını sağlamalı, üretim faktörlerinin verimliliklerini artırmalı, vergi yüklerinin toplumu oluşturan bireyler arasında adil dağılımını ve gelir ile servetin yeniden dağılımını sağlayarak, yeniden düzenlemelidir (Muter ve Sakınç, 1993: 27). Bir vergi sistemini etkileyen faktörler, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasal, yönetsel faktörler olarak ele alınır.

Vergi Sistemi belirli amaçlara ulaşmak için bilimsel kurallara göre düzenlenmiş vergiler topluğu olarak anlaşılmaktadır. Her vergi sistemi bilimsel kurallara dayalıdır. Kuralsız vergi sistemi olamaz. Amaçlar farklılık gösterebilir, ancak kurallar evrensel boyut taşımaktadır. Türk Vergi Sisteminin temel özellikleri “en fazla vergi gelirinin sağlanması, vergi yükünün adil dağılımı, ekonomik kalkınmanın ve sosyal adaletin sağlanması” gibi amaçları içermektedir (Özel, 2015: 1-6).

Ülkemizde toplam kamu gelirlerinin önemli bir kısmı vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Devletin egemenlik yetkisini kullanarak aldığı vergilerin oluşturduğu sisteme de vergi sistemi adı verilmektedir. Türk vergi sistemi gelir servet ve harcamaların vergilendirildiği üniter bir yapıdan oluşmaktadır. Gelir ve servet verileri dolaysız, harcama vergileri ise dolaylı vergiler sınıfında yer almaktadır. Gelir üzerinden alınan vergiler gelir ve kurumlar vergisidir. Harcamalar üzerinden alınan vergiler Katma

Değer Vergisi, Özel Tüketim Vergisi, Gümrük Vergisi, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Damga Vergisi, Değerli Kağıtlar Vergisi ve Harçlardır. Servet üzerinden alınan vergiler ise Motorlu Taşıtlar Vergisi, Emlak Vergisi ve Veraset ve İntikal Vergisidir.

Tablo 1: Genel Bütçe Gelirleri İçinde Vergi Gelirlerinin Payı

Yıl	Genel Bütçe Gelirleri (1)	Vergi Gelirleri (2)	% 2/1
2000	33.040.902.853	26.503.698.413	80
2001	50.890.481.078	39.735.928.150	78
2001	74.603.699.065	59.631.867.852	80
2003	98.558.732.547	84.316.168.756	86
2004	120.089.244.000	101.038.904.000	84
2005	148.237.974.000	119.250.807.000	80
2006	182.577.918.000	151.271.701.000	83
2007	203.349.268.000	171.098.466.000	84
2008	225.496.339.000	189.980.827.000	84
2009	232.930.317.000	196.313.308.000	84
2010	271.957.407.000	235.714.637.000	87
2011	319.512.928.000	284.490.017.000	89
2012	362.654.794.000	317.218.619.000	87
2013	419.653.762.000	367.517.727.000	88
2014	461.965.591.000	401.605.956.000	87

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, Vergi İstatistikleri,

http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_1.xls.htm,

erişim tarihi: 26.06.2015.

Tablo 1’de, Türkiye’de 2000-2014 yılları arasındaki genel bütçe gelirleri ile vergi gelirleri yer almakta olup, toplam gelirler içinde ne kadarının vergi gelirlerinden oluştuğunu oransal olarak göstermektedir. Buna göre, yıllar itibarıyla oranlar değişmekle beraber vergi gelirlerinin toplam kamu gelirleri içinde % 80’in üzerinde bir paya sahip olduğunu görmek mümkündür. Özellikle son beş yılda % 90’lara yaklaşan bir düzeye geldiği görülmektedir.

Tablo 2: 2014 Yılında Tahsil Edilen Vergi Gelirlerinin Dağılımı

	Tahsilat (Bin TL)	Genel Bütçe Gelirlerine Oranı (%)	Vergi Gelirlerine Oranı (%)
Genel Bütçe Toplamı	459.681.652	100,00	
Vergi Gelirleri	401.605.956	87,37	100,00
GELİR VE KAZANÇ ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	126.223.961	27,46	31,43
- GELİR VERGİSİ	91.061.133	19,81	22,67
-Beyana Dayanan Gelir Vergisi	3.758.871	0,82	0,94
-Basit Usulde Gelir Vergisi	302193	0,07	0,08
-Gelir Vergisi Tevkifatı	85254832	18,55	21,23
-Gelir Geçici Vergisi	1745237	0,38	0,43
- KURUMLAR VERGİSİ	35.162.828	7,65	8,76
-Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi	1.770.744	0,39	0,44
-Kurumlar Vergisi Tevkifatı	298.616	0,06	0,07

-Kurumlar Geçici Vergisi	33093468	7,20	8,24
MÜLKİYET ÜZERİNDEN ALINAN VERGİLER	8.270.074	1,80	2,06
VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ	435.981	0,09	0,11
- Veraset ve İntikal Vergisi	435.981	0,09	0,11
MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ	7.834.093	1,70	1,95
- Motorlu Taşıtlar Vergisi	7.834.093	1,70	1,95
DAHİLDE ALINAN MAL VE HİZMET VERGİLERİ	170.681.268	37,13	42,50
DAHİLDE ALINAN KDV	66.124.317	14,38	16,46
-Beyana Dayanan Katma Değer Vergisi	63.367.031	13,78	15,78
-Tevkif Suretiyle Kesilen KDV	2757286	0,60	0,69
ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ	91.636.122	19,93	22,82
-Petrol ve Doğalgaz Ürünlerine İlişkin ÖTV	46.058.683	10,02	11,47
-Motorlu Taşıt Araçlarına İlişkin ÖTV	12.891.403	2,80	3,21
-Alkollü İçkilere İlişkin ÖTV	5.964.150	1,30	1,49
-Tütün Mamüllerine İlişkin ÖTV	23.024.356	5,01	5,73
-Kola Gazozlara İlişkin ÖTV	310.812	0,07	0,08
-Dayanıklı Tüketim ve Diğer Mallara İlişkin ÖTV	3.386.697	0,74	0,84
-6111 S.K Kapsamında Tahsil Olunan ÖTV	21	0,00	0,00
BANKA VE SİGORTA MUAMELELERİ VERGİSİ	7.494.528	1,63	1,87
-Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	7.494.528	1,63	1,87
ŞANS OYUNLARI VERGİSİ	768.167	0,17	0,19
-Şans Oyunları Vergisi	768.167	0,17	0,19
ÖZEL İLETİŞİM VERGİSİ	4.658.132	1,01	1,16
-Özel İletişim Vergisi	4.658.132	1,01	1,16
ULUSLARARASI TİC. VE MUAM. AL. VERGİLER	71.169.531	15,48	17,72
GÜMRÜK VERGİLERİ	6.586.697	1,43	1,64

İTHALDE ALINAN KATMA DEĞER VERGİSİ	64.390.536	14,01	16,03
-İthalde Alınan Katma Değer Vergisi	64.390.536	14,01	16,03
DİĞER DIŞ TİCARET GELİRLERİ	192.298	0,04	0,05
-Diğer Dış Ticaret Gelirleri	192.298	0,04	0,05
DAMGA VERGİSİ	10.478.836	2,28	2,61

Kaynak:http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_22.xls.htm, erişim tarihi, 06.06.2015.

Türk Vergi Sisteminde yer alan vergilerin genel bütçe gelirleri ve toplam vergi gelirleri içindeki payını gösteren Tablo 2’de görüldüğü üzere, genel bütçe vergi gelirlerinin % 31,43’ünü gelir üzerinden alınan vergiler, % 2,06’sını mülkiyet üzerinden alınan vergiler oluştururken, kalan yaklaşık % 64 düzeyindeki vergi gelirleri harcama vergilerinden oluşmaktadır.

4. Tekirdağ İlinin Vergi Profili ve Analizi

Türk Vergi Sisteminin yapısı ve kamu gelirlerinin yapısı ile ilgili yukarıdaki açıklamalardan sonra Tekirdağ ile ilgili vergi profili ile ilgili aşağıdaki bulgular elde edilmiştir.

Tablo 3: Türkiye’de Vergi Türlerine Göre Faal Mükellef Sayıları (2014)

Vergi Türü	2010 Yılı Faal Mükellef Sayısı	2011 Yılı Faal Mükellef Sayısı	2012 Yılı Faal Mükellef Sayısı	2013 Yılı Faal Mükellef Sayısı	2014 Yılı Faal Mükellef Sayısı
Gelir Vergisi	1.693.316	1.703.754	1.760.785	1.798.056	1.798.738
Kurumlar Vergisi	652.009	663.967	662.190	662.225	673920
Basit Usulde Ticari Kazanç	728.850	714.693	705.093	693.694	730.956
Gayrimenkul Sermaye İradı	972.864	1.041.427	1.336.632	1.550.164	1.595.320
Katma Değer Vergisi	2.271.049	2.293.765	2.343.221	2.378.432	2.390.387
Gelir Stopaj Vergisi	2.353.382	2.386.309	2.433.590	2.471.782	2.489.121
Banka Muameleleri Vergisi	13.844	14.371	7.103	6.307	6.131
Sigorta Muameleleri Vergisi	1.927	1.532	1.130	907	726
Damga Vergisi	110.976	131.468	142.645	154.893	169.937
Diğer Ücret	27.438	35.774	48.339	51.850	54.929
Potansiyel Mükellef Toplamı	32.365.029	32.136.010	31.800.642	31.565.660	31.538.155

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, Faaliyet Raporu, 2014: 130.

Tablo 3’de yıllar itibarıyla Türkiye de vergi türlerine göre faal mükellef sayıları verilmiştir. Buna göre en fazla mükellef grubu gelir vergisi stopajı yapılan grup iken, ikinci sırada katma değer vergisi mükellefleri ve üçüncü sırada ise gelir vergisi mükellefleri yer almaktadır.

Tablo 4: Tekirdağ İli Bazında Vergi Türleri İtibariyle Faal Mükellef Sayısı (2014)

	Gelir Vergisi	Gelir Stopaj Vergisi	Basit Usulde Ticari Kazanç	Gayrimenkul Sermaye İradı	Kurumlar Vergisi	Katma Değer Vergisi
Türkiye Geneli (1)	1.798.738	2.489.121	730.956	1.595.320	673.920	2.390.387
Tekirdağ (2)	22.716	29.975	11.588	16.154	6.361	27.937
(2/1) (%)	11	1.2	1.5	1.01	0.94	1.16

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, Faaliyet Raporu, 2014: 130.

Tablo 5: Tekirdağ'da Türleri İtibariye Faal Mükellef Sayısı (2014)

Mükellef Türü	Sayısı	Türkiye Geneli
Gerçek Kişi	53.619	4.182.484
Limited Şirket	5.722	568.630
Anonim Şirket	923	96.426
Adi Ortaklık	623	43.603
Kooperatif	608	38.056
İş Ortaklığı	21	3.267
Kollektif Şirket	71	2.182
Adi Komandit Şirket	-	159
Avukatlık Ortaklığı	1	37
Eshamlı Komandit Şirket	-	1
Diğer	1.442	97.797
Toplam	63.030	5.032.642

Kaynak: Tekirdağ Vergi Dairesi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Müdürlüğü verileri, Gelir İdaresi Başkanlığı, Faaliyet Raporu, 2014.

Tablo 4'de, 2014 yılı itibarıyla Tekirdağ'daki faal mükellef sayıları verilmektedir. Buna göre Tekirdağ'da faal durumda bulunan vergi mükellefleri içinde ilk sırayı 29.975 ile gelir vergisi stopajını ödeyen mükellefler oluştururken, 22.716 kişi gelir vergisi mükellefi, 16.154 kişi gayrimenkul sermaye iradı kapsamında gelir vergisi mükellefi, 27.937 kişi katma değer vergisi mükellefidir. Gelir vergisi kapsamında olup, basit usule tabi ticari kazanç sahibi sayısı 11.588, kurumlar vergisi mükellefi sayısı ise 6.361 kurum olarak yer almıştır. Tekirdağ'daki mükellef profili Türkiye'deki faal mükellef sayısı ve sıralamasına paralellik göstermektedir. Tablo 5'de ise faal mükellef sayısının türlerine yer verilmiştir. Buna göre, Tekirdağ'daki toplam 63.030 mükellef içinde en büyük paya 53.619 mükellef sayısı ile gerçek kişiler sahiptir. Kurumlar vergisi mükellefi olarak sırasıyla limited şirketler, anonim şirketler, kooperatifler toplam mükellef sayısı içinde gelir vergisi mükelleflerini takip etmektedir.

Tablo 6: Tekirdağ'da Vergi Türlerinin Vergi Gelirlerine Oranı (%)

Vergi Türü	Oran
Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	22
A) Gelir Vergisi	17
B) Kurumlar Vergisi	5
Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler	2.9
A) Veraset ve İntikal Vergisi	0.03
B) Motorlu Taşıtlar Vergisi	2.86
Dahilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	13.9
A)Dahilde Alınan KDV	8.65
B) Özel Tüketim Vergisi	5.08
C)Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	0.21
D)Şans Oyunları Vergisi	0.45
Dış Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	53.81
A)Gümrük Vergisi	4.14
B) İthalde Alınan KDV	49.6
C) Diğer Dış Ticaret Gelirleri	0.04
Damga Vergisi	2.75
Harçlar	4.43
Başka Yerde Sınıflandırılmayan Diğer Vergiler	4.83

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü, Genel Bütçe İstatistikleri.

Tablo 6'da Tekirdağ vergi gelirleri içinde gelir, servet ve harcamalar üzerinden alınan vergilerin oranları yer almaktadır. Tabloya göre toplam vergi gelirlerinin yaklaşık % 54'ünü Dış Ticaret ve Muameleler Üzerinden Alınan Vergiler teşkil etmektedir. Bu alanda en büyük pay ise ithalde alınan KDV'nin olup, toplam vergi gelirleri içindeki payı yaklaşık % 50'dir. Gelir Üzerinden alınan vergilerin oranı ise % 22 olup, bunun % 17'si Gelir Vergisi, % 7'si ise Kurumlar Vergisine aittir. Türkiye genelinde de vergi kompozisyonu incelendiğinde benzer durum söz konusudur. Nitekim Tablo 2'de Türkiye'nin toplam vergi gelirleri içinde dış ticaret gelirleri üzerinden alınan vergilerin oranı % 42'ler düzeyindedir.

Tablo 7: Türkiye'de İllere Göre Vergi Gelirlerinin Tahakkuk ve Tahsilatı (2014/TL)

	Tahakkuk [1]	Tahsilat [2]	Tahsilat Oranı (%)	Sıra	Her bir İlin Top.Tah.İçindeki Payı. (%)	Sıra	Giderler [3]	Top.Gid. İç. Payı (%)	% [2/3]
Merkez	1.485.092.417	1.485.092.417	100	(1)	0,37	(22)	241.418.591	53,80	15,09
Adana	4.805.942.246	3.346.447.345	69,63	(70)	0,83	(10)	4.535.502	1,01	63,53
Adıyaman	537.409.287	405.567.373	75,47	(47)	0,10	(55)	1.326.498	0,30	24,77
Afyon Karahisar	1.003.213.021	753.254.194	75,08	(50)	0,19	(33)	1.516.128	0,34	42,94
Ağrı	344.406.794	266.726.070	77,45	(42)	0,07	(64)	1.191.046	0,27	21,37
Amasya	491.479.910	329.567.996	67,06	(75)	0,08	(57)	1.113.266	0,25	28,26
Ankara	51.417.942.725	42.465.003.760	82,59	(19)	10,57	(2)	39.342.641	8,77	129,08
Antalya	7.953.970.763	5.986.645.721	75,27	(49)	1,49	(7)	4.689.419	1,04	130,46
Artvin	289.664.462	223.365.500	77,11	(43)	0,06	(66)	756.626	0,17	32,44
Aydın	1.976.605.589	1.329.010.070	67,24	(74)	0,33	(24)	2.420.236	0,54	51,73
Balıkesir	2.419.111.955	1.918.518.497	79,31	(31)	0,48	(17)	2.891.356	0,64	63,69
Bilecik	398.922.215	275.642.415	69,10	(72)	0,07	(63)	552.857	0,12	47,25
Bingöl	199.360.964	167.770.160	84,15	(13)	0,04	(75)	1.002.979	0,22	14,80
Bitlis	229.516.712	189.756.470	82,68	(17)	0,05	(71)	1.055.243	0,24	16,28
Bolu	662.817.299	484.370.987	73,08	(60)	0,12	(45)	943.308	0,21	51,19
Burdur	536.950.957	426.326.552	79,40	(30)	0,11	(53)	728.791	0,16	51,53
Bursa	12.898.767.716	10.663.210.489	82,67	(18)	2,66	(5)	5.495.444	1,22	148,67
Çanakkale	1.132.857.952	884.445.134	78,07	(38)	0,22	(29)	1.347.230	0,30	67,37
Çankırı	205.705.291	168.322.469	81,83	(22)	0,04	(74)	555.893	0,12	27,61
Çorum	684.079.379	535.869.613	78,33	(36)	0,13	(42)	1.192.154	0,27	40,25
Denizli	2.761.340.007	2.115.663.521	76,62	(45)	0,53	(16)	1.976.481	0,44	77,07
Diyarbakır	1.844.793.165	1.325.515.143	71,85	(62)	0,33	(25)	4.747.697	1,06	26,33

Edirne	950.646.234	803.289.835	84,50	(11)	0,20	(31)	1.451.693	0,32	62,04
Elazığ	836.515.435	680.251.167	81,32	(24)	0,17	(36)	2.403.573	0,54	26,31
Erzincan	281.301.491	281.301.491	77,86	(41)	0,05	(67)	828.267	0,18	26,50
Erzurum	1.006.052.963	1.006.052.963	75,46	(48)	0,19	(32)	3.189.482	0,71	27,75
Eskişehir	2.232.417.237	2.232.417.237	80,56	(27)	0,45	(19)	2.871.565	0,64	65,10
Gaziantep	3.849.249.443	3.849.249.443	71,27	(64)	0,68	(12)	2.829.008	0,63	59,62
Giresun	506.592.903	506.592.903	78,09	(37)	0,10	(56)	1.155.871	0,26	32,51
Gümüşhane	112.502.556	112.502.556	82,15	(21)	0,02	(78)	453.198	0,10	21,91
Hakkari	227.687.761	227.687.761	59,85	(79)	0,03	(76)	1.502.944	0,33	3,32
Hatay	5.074.855.213	5.074.855.213	87,19	(6)	1,10	(8)	2.838.129	0,63	146,27
Isparta	682.133.231	682.133.231	78,97	(33)	0,13	(41)	1.805.958	0,40	32,96
Mersin	9.013.663.174	9.013.663.174	85,64	(10)	1,92	(6)	4.048.172	0,90	184,21
İstanbul	210.782.710.439	210.782.710.439	87,78	(5)	46,07	(1)	21.803.828	4,86	803,75
İzmir	47.960.631.978	47.960.631.978	88,26	(4)	10,54	(3)	9.790.610	2,18	420,85
Kars	240.257.872	240.257.872	77,98	(39)	0,05	(72)	1.170.404	0,26	16,93
Kastamonu	620.019.726	620.019.726	77,91	(40)	0,12	(46)	1.747.664	0,39	31,42
Kayseri	3.294.319.919	3.294.319.919	80,70	(25)	0,66	(13)	3.586.339	0,80	62,36
Kırklareli	793.360.952	793.360.952	63,80	(76)	0,13	(43)	744.123	0,17	52,52
Kırşehir	342.336.138	342.336.138	73,58	(56)	0,06	(65)	670.938	0,15	34,37
Kocaeli	44.350.222.621	44.350.222.621	92,07	(2)	10,17	(4)	4.098.523	0,91	992,43
Konya	4.354.561.245	4.354.561.245	76,28	(46)	0,83	(11)	5.218.860	1,16	56,89
Kütahya	978.733.647	978.733.647	73,83	(55)	0,18	(34)	1.268.314	0,28	59,13
Malatya	1.108.804.407	1.108.804.407	74,87	(51)	0,21	(30)	2.270.219	0,51	34,56
Manisa	2.928.979.951	2.928.979.951	76,91	(44)	0,56	(15)	2.341.849	0,52	84,20
K.Maraş	1.401.518.389	1.401.518.389	84,35	(12)	0,29	(26)	2.295.332	0,51	41,55
Mardin	769.769.830	769.769.830	57,99	(80)	0,11	(49)	2.025.162	0,45	12,76
Muğla	2.440.705.586	2.440.705.586	69,97	(69)	0,43	(20)	1.994.176	0,44	93,56
Muş	226.851.205	226.851.205	83,99	(15)	0,05	(70)	1.024.015	0,23	17,85
Nevşehir	432.046.427	432.046.427	71,19	(66)	0,08	(59)	687.978	0,15	43,24

Niğde	382.261.629	382.261.629	72,95	(61)	0,07	(62)	780.381	0,17	34,46
Ordu	897.846.811	897.846.811	74,19	(54)	0,17	(38)	1.466.297	0,33	43,63
Rize	754.964.414	754.964.414	85,75	(9)	0,16	(39)	853.860	0,19	69,63
Sakarya	2.332.393.088	2.332.393.088	70,82	(67)	0,41	(21)	1.832.058	0,41	60,52
Samsun	2.811.617.845	2.811.617.845	82,30	(20)	0,58	(14)	3.847.875	0,86	58,41
Siirt	246.681.463	246.681.463	83,99	(14)	0,05	(68)	1.094.587	0,24	17,87
Sinop	238.199.335	238.199.335	74,21	(53)	0,04	(73)	586.956	0,13	29,50
Sivas	1.153.283.919	1.153.283.919	57,87	(81)	0,17	(37)	2.114.801	0,47	30,03
Tekirdağ	5.132.084.443	4.406.138.429	85,85	(8)	1,10	(9)	1.580.991	0,35	263,70
Tokat	604.239.958	604.239.958	73,16	(59)	0,11	(51)	1.451.017	0,32	29,63
Trabzon	1.837.457.162	1.837.457.162	80,62	(26)	0,37	(23)	3.510.716	0,78	40,64
Tunceli	91.074.667	91.074.667	91,75	(3)	0,02	(80)	742.064	0,17	10,53
Urfâ	1.481.783.812	1.481.783.812	71,28	(63)	0,26	(27)	3.384.993	0,75	30,42
Uşak	606.040.392	606.040.392	73,26	(58)	0,11	(50)	706.830	0,16	50,34
Van	1.104.115.769	1.104.115.769	50,58	(82)	0,14	(40)	3.436.426	0,77	14,64
Yozgat	461.388.128	314.965.136	68,26	(73)	0,08	(58)	1.107.297	0,25	27,57
Zonguldak	2.402.796.020	1.883.741.058	78,40	(35)	0,47	(18)	1.255.791	0,28	152,39
Aksaray	895.661.535	707.026.989	78,94	(34)	0,18	(35)	735.267	0,16	91,68
Bayburt	64.927.696	52.902.206	81,48	(23)	0,01	(82)	299.670	0,07	17,58
Karaman	354.872.333	280.575.832	79,06	(32)	0,07	(61)	590.771	0,13	29,37
Kırıkkale	1.100.292.644	949.483.767	86,29	(7)	0,24	(28)	860.138	0,19	111,11
Batman	633.015.776	437.992.275	69,19	(71)	0,11	(52)	1.266.540	0,28	27,36
Şırnak	389.966.642	286.211.011	73,09	(57)	0,07	(60)	1.651.357	0,37	12,15
Bartın	267.173.968	198.607.143	74,34	(52)	0,05	(69)	493.550	0,11	37,78
Ardahan	76.271.366	63.247.298	82,92	(16)	0,02	(81)	396.285	0,09	17,00
Iğdır	191.053.209	118.680.655	62,12	(77)	0,03	(77)	540.782	0,12	18,17
Yalova	699.443.603	491.843.392	70,32	(68)	0,12	(44)	502.929	0,11	96,07
Karabük	590.755.136	471.995.940	79,90	(28)	0,12	(47)	652.457	0,15	65,86
Kilis	113.788.352	90.838.135	79,83	(29)	0,02	(79)	372.773	0,08	23,83
Osmaniye	594.594.426	423.333.941	71,20	(65)	0,11	(54)	1.024.931	0,23	39,50

Düzce	744.781.205	457.991.946	61,49	(78)	0,11	(48)	696.367	0,16	62,03
Toplam	471.334.225.545	401.605.955.286	85,21		100,00		448.752.337	100,00	94,79

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı ve Bütçe Mali Kontrol Genel Müdürlüğü verilerinden yararlanarak hazırlanmıştır.

Tablo 5’de, İllere göre vergi tahakkuk tahsilat oranları ile birlikte bunlar için yapılan giderlerin toplam giderler içindeki yerinde değinilmektedir. Buna göre; tahsilatın en yüksek olduğu ilin İstanbul olduğu, en düşük olan ilin ise Hakkari olduğu, Tekirdağ’ın ise, ilk onda yer aldığını söylemek mümkündür. Tekirdağ’da 2014 yılı itibarıyla tahakkuk eden vergilerin % 85,85’i tahsil edilebilmiştir. Bu anlamda Türkiye sıralamasında 8.sırada yer almaktadır. Tahakkuk eden vergilerle tahsil edilen vergiler bakımından yukarıdaki tablo değerlendirildiğinde ise Türkiye’deki toplam vergi tahsilatı içindeki en yüksek oranın % 41 ile İstanbul’a ait olduğu, Tekirdağ’ın ise ortalama % 1 e yakın bir katkı yaptığı ortaya çıkmaktadır. Yine aynı tablonun sağ sütunları değerlendirildiğinde, giderlerin en yüksek olduğu il % 4,89 oranı ile İstanbul iken, Tekirdağ için aynı oran % 0.35’ tir.

Tablo 8: İller Bazında Merkezi Yönetim Bütçe Gelir ve Giderleri (Bin TL-2013)

Sıra	İLLER	GELİRLER	GİDERLER	GELİR/GİDER ORANI	GELİR-GİDER FARKI
1.	Kocaeli	41.443.276	3.540.172	1170,7	37.903.104
2.	İstanbul	152.064.616	17.545.320	866,7	134.519.296
3.	İzmir	37.463.626	8.586.220	436,3	28.877.406
4.	Tekirdağ	3.387.417	1.331.167	254,5	2.056.250
5.	Mersin	6.882.247	3.471.614	198,2	3.410.633
6.	Ankara	54.524.332	34.685.615	157,2	19.838.717
7.	Zonguldak	1.760.223	1.134.472	155,2	625.751
8.	Hatay	3.679.916	2.460.368	149,6	1.219.548
9.	Bursa	7.361.094	5.229.423	140,8	2.131.671
10.	Antalya	5.462.859	3.941.869	138,6	1.520.990
11.	Kırıkkale	943.680	797.445	118,3	146.235
12.	Muğla	1.875.284	1.745.356	107,4	129.928
30.	Konya	2.658.681	4.612.371	57,6	-1.953.690

Kaynak: Muhasebat Genel Müdürlüğü Verileri, muhasebat.gov.tr, Gelirler Genel Müdürlüğü Verileri, gib.gov.tr, İki kaynak için de erişim tarihi, 08/08/2015.

Tablo 8’de ise il bazında bazı illerde toplanan gelirlerle giderler karşılaştırılmış, fazla veya açık olup olmadığı ortaya konmuştur. Buna göre Kocaeli oldukça başarılı bir performans ortaya koyarken, Tekirdağ’ın ilk dörtte yer alması başarılı bir durumdur. Tekirdağ’da elde edilen gelir miktarı gider miktarının 2.5 katı seviyesindedir.

Tekirdağ da Vergi Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerine göre Haziran 2015 sonu itibarıyla, Bütçe Gelirleri Tahakkuk Toplamı: 3.720.925.000 TL, Tahsilat Toplamı: 2.343.706.000 TL, Tahsilat Oranı: % 63 düzeyinde iken, Vergi Gelirleri için Tahakkuk Toplamı: 3.110.755.000 TL, Tahsilat Toplamı: 2.249.715.000 TL, Tahsilat Oranı: % 72,32 olarak gerçekleşmiştir.

Muhasebat Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye genelinde ise; Bütçe Gelirleri net rakamlarına göre Tahsilat oranında 3.sırada, tahakkuk Miktarında 12.sırada ve tahsilat Miktarında 8.sırada, Vergi Gelirleri net rakamlarına göre tahsilat oranında 6.sırada, tahakkuk Miktarında 9.sırada ve tahsilat Miktarında 8.sırada yer almıştır.

Tekirdağ ili, Türkiye genelinde geliri giderini karşılayan iller sıralamasında 2014 yılı için % 280,03 oran ile 4.sırada yer almaktadır (Gelir: 2.343.706.000 TL, Gider:836.945.000 TL).

Diğer yandan TÜİK verilerine göre illerin gelişmişlik düzeylerine bakıldığında Tekirdağ'ın yine ilk yirmide yer aldığını söylemek mümkündür. Mali göstergeler açısından durum böyle iken, eğitim, okullaşma gibi göstergeler yönüyle yukarı doğru hareket ettiği, imalat sanayi göstergeleri yönüyle bakıldığında ise ilk dörtte yer aldığı görülmektedir (TÜİK, 2014).

5. Sonuç

Bir toplumda kamu gelirlerinin artması, vergi tahsilat oranlarının yükselmesi için o toplumda vergi kültürünün oluşmuş olması gerekmektedir. Bu konuda yapılan çalışmalarda her toplumun vergi kültür düzeyinin farklı olduğu belirlenmiştir Hatta ülke içerisinde bile bölgeler arasında farklılıklar oluşabileceği, gibi coğrafik olarak birbirine yakın il ve ilçelerde bile bu farklılıklar söz konusu olabilmektedir. Vergi kültürünün oluşmasında eğitim düzeyi, cinsiyet, yaş, medeni durum, dini inançlar, meslek vb. gibi demografik faktörlerin yanında, sosyo-ekonomik faktörler olarak mükelleflerin hissettiği vergi yükü, vergi adaleti, gelir düzeyi, kamu harcamalarının algılanma seviyesi, ülkedeki kayıt dışı ekonomi ve yolsuzluklar, vergi yapısı, vergi denetimleri, vergi cezaları, vergi afları, ekonomik krizler, vergi idaresinin yapısı etkili olabilmektedir. Devlete bağlılık ve güven, ülkedeki siyasi iktidarın kabulü, inançlar ve gelenekler, milli gurur, vergi ahlakı, demokrasi düzeyi gibi faktörler de sosyo-kültürel faktör olarak vergi kültürünün bileşenleri olarak kabul edilmektedir.

Ülkelerin bölgelerin ve bunları oluşturan il ve ilçe gibi idari birimlerin vergi ödeme istekleri yukarıda belirtilen faktörler tarafından dolaylı olarak şekillenirken, yerleşim birimlerinin sanayi yapısı, ekonomik merkeze uzak ve yakınlığı da önemli birer faktördür.

Vergi yükünün hissedilmesinde vergi oranlarının seviyesi de önemlidir. Vergi oranları arttıkça, mükellefler de vergilemeye karşı olumsuz bir tutum içerisine girebilmektedirler. Vergi oranları arttıkça mükellefin ödeyeceği vergi miktarı ve dolayısı ile üstlendikleri vergi yükü de artacağı için mükellefin gelir seviyesini azaltıp daha az tüketim yapmasına ve daha az tasarruf etmesine sebep olmaktadır. Bununda olumsuz bir çok sonucu ortaya çıkacaktır.

Tekirdağ'ın vergi profili incelendiğinde sonuç olarak Türkiye profiline uygun bir sonuç ortaya çıkarken tahsilat oranlarının yüksekliği, eğitim, kültür ve bilinç gibi faktörlerle ilişkilendirilebilir. Diğer yandan ödenen vergi ile sunulan kamusal hizmetler özellikle de yerel hizmetler arasında oluşan farkındalık şehrin alt yapı sorunları düşünüldüğünde önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle vergi gelirlerinin ülke toplam vergi gelirleri içinde payının yüksek olması ve vergi tahakkuk tahsil oranının başarısı ile karşımıza çıkan Tekirdağ tablosunun tamamen Tekirdağ'ın merkezi yerleşim birimine ait olmayıp sanayileşmiş ilçelerden kaynaklandığını da vurgulamak gerekir. Tekirdağ gelir miktarı harcamaların yaklaşık 2.5 katı olmasına rağmen kentsel hizmetlerin bu paralellikte gittiğini söylemek pek mümkün değildir. Bir başka deyişle Tekirdağ'ın merkezi yönetim bütçesinden sağladığı miktar ile bütçeye sağladığı katkısı arasında paralellik bulunmamaktadır. Bütçenin birlik ilkesi gereği ve mükellefler için faydalanma ilkesinin geçerli olmaması böyle bir sonucun teorik ve pratik koşullarıdır. Bununla birlikte çalışmada yer alan veriler çerçevesinde vergi

potansiyeli açısından incelediğimiz Tekirdağ'ın diğer iller göre başarılı olduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

Aktan, Coşkun Can (2006), "Vergi Psikolojisinin Temelleri ve Vergi Ahlakı", (Der.) C.C. Aktan, D. Dileyci ve İ.Y. Vural, Vergileme Ekonomisi ve Vergileme Psikolojisi, Seçkin Yayınevi, 1.bs., Ankara.

Alm James – Torgler Benno, (2006) "Culture Differences and Tax Morale in the United States and in Europe", *Journal of Economic Psychology*, Volume 27, Issue 2, April.

Bilgin, Kaynar Handan (2011), "Türkiye'de Vergi Ahlakının Belirleyicileri", *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 38, Ağustos.

Arsan, H.Ü. (1968), Vergi Yüğü Üzerine Bir İnceleme, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.

Ay, Hakkı M. ve Esra TALAŞLI (2008), Ülkelerin Ekonomik Gelişmişlik Seviyeleri ve Vergi Yapıları Arasındaki İlişki, *Maliye Dergisi*, Sayı: 154.

Batirel, Ö.Faruk (1984), Maliye Politikası ve Gelişmekte Olan Ülkeler, Okan Dağıtımçılık Yayıncılık, İstanbul.

Batirel, Ö.Faruk ve Uçkun, İ. (1991), Türkiye'de ve OECD Ülkelerinde Vergi Yüğü, İTO Yayını, No:1991/10, İstanbul.

Bulutoğlu, Kenan (1988), Kamu Ekonomisine Giriş (Devletin Ekonomik Bir Kuramı), 4.b., Filiz Kitabevi, İstanbul.

Çataloluk Cuma (2008), "Vergi Karşısında Mükelleflerin Tutum ve Davranışları", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı:20.

Çiçek Halit-Karakaş Mehmet-Yıldız Abdunnur (2008), "Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde Vergi Yüğümlülerinin Vergiyi Algılama ve Tutum Analizi: Bir Alan Araştırması", T.C. Maliye Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Yayın No:2008/381, Ankara.

Haller, H. (1974), Maliye Politikası, (çev: Salih Turhan), İstanbul Üniversitesi, Yayın No:1981, Fakülteler Matbaası, İstanbul.

Işık, Abdülkadir (2014), Kamu Maliyesi Ekin Yayınları.

Kaynar, Handan (2010), Vergi Ahlakı ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme, (Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı, Adana.

Korkmaz, Esfender (1982), Vergi Yapısı ve Gelişimi, İstanbul Üniversitesi, Yayın No:2989, İstanbul.

Maliye Bakanlığı Yıllık Ekonomik Rapor Ankara 2014.

Muter, N.B.ve Sakınc, S. vd. (1993), Mükelleflerin Vergi Karşısındaki Tutum ve Davranışları Araştırması (Manisa İli Vergi Mükellefleri Üzerine Bir Anket Çalışması), Manisa.

Muter, N.B. (1989), Türkiye Ekonomisinde Mali Yapı (Kurumsal ve Kuramsal Bir Yaklaşım), Dokuz Eylül Üniversitesi, Manisa.

Özel, Salih Türk Vergi Sisteminin Değerlendirilmesi, archive.ismmmo.org.tr/docs/.../06%20-%2051%20SALİH%20ÖZEL.doc, erişim tarihi 06/08/2015.

TOBB (1992), Vergi Özel İhtisas Komisyonu Raporu, TOBB Yayını, No:244, Ankara.

Tosuner Mehmet- Demir İhsan Cemil (2008) , “Ege Bölgesi’nin Vergi Ahlâk Düzeyi”, Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, C.X , S II.

Tosuner Mehmet-Demir İhsan Cemil (2009), “Vergi Ahlakının Sosyal ve Kültürel Belirleyenleri”, SDÜ İİBF Dergisi, C.14.

TUİK, Tekirdağ Ekonomik, Sosyal ve Mali Göstergeler, Ankara 2014, Erişim tarihi 06/08/2015.